

Proovivõtujuhend kampülobakterioosile ja tritrihhomonoosile

ANALÜÜSIMEETODID

Tekitaja uuringud	Meetod	Uurimismaterjal	Metoodika	Osakond
<i>Tritrichomonas foetus</i> .määramine	parasitoloogiline uuring	<ul style="list-style-type: none">Emasloomadelt: tupelima, tupe loputusproovIsasloomadelt: prepuutsiuminõre, prepuutsiumi loputusproov	5DB-TJ-30	Bakterioloogia-patoloogia
<i>Campylobacter fetus</i> isoleerimine	bakterioloogiline uuring	<ul style="list-style-type: none">Platsenta, aborteeritud loote kopsud, maks, maosisu	5DB-TJ-47	

ANALÜÜSE TEOSTAV LABORATOORIUM

Tartu laboratoorium- Kreutzwaldi 30, Tartu

PROOVIDE VÕTMINE, SÄILITAMINE JA SAATMINE

Proovi võtmisel järgitakse vajalikke bioohutuse ja tööohutuse nõudeid

- Enne proovi võtmist puhastatakse emasloomal tupe avaus / isasloomal prepuutsiumi avaus. Eemaldatakse karvad, mis võivad proovi saastada.
- Igalt järgmiselt loomalt proovide võtmisel vahetatakse kindaid ning ühekordseid proovivõtuvahendeid.
- Proovi võtmisel tuleb vältida proovi saastamist desovahendite jääkidega, fekaalidega ja uriiniga.

Lehmad/ lehmikud

Tampooni proovi võtmine tupelimast

- Proovivõtuvahendid (väljastavad VTL-i laborid):
 - Pika varrega käsntampoon (joonis 1).
 - Steriilne katsuti (joonis 2), millesse on lisatud 4 ml niisutavat vedelikku (PBS e. fosfaatpuhverdatud soolalahus).

Joonis 1

Joonis 2

- Proov võetakse ettevaatlikult varrega käsntampooni abil.

- Pärast proovi võtmist asetatakse tampoon koheselt katsutisse PBS-i sisse.
- Tampooni vars lõigatakse lühikeseks, katsuti suletakse tihedalt korgiga.

Tupe loputusproov

- Proovivõtuvahendid:
 - steriilne seemenduskateeter, mis on kummist või plastist voolikuga ühendatud 20–30 ml süstlaga (hangib proovivõtja);
 - 20–30 ml PBS-i sisaldav proovianum (katsuti või proovipurk - küsida laborist), proovi kogumiseks saab kasutada kas sama anumad või antakse laborist sobiv taara loputusvedeliku kogumiseks.
- Seemenduskateetri abil viiakse PBS tuppe.
- PBS aspireeritakse süstlasse tagasi ning korratakse 4–5 korda süstla tühjendamist ja täitmist.
- PBS aspireeritakse tagasi süstlasse ning süstal tühjendatakse proovianumasse ja suletakse tihedalt.

Abordi korral

- Platsenta, loote kopsud ja maks, loote maosisu, emasloomalt tupenõre.

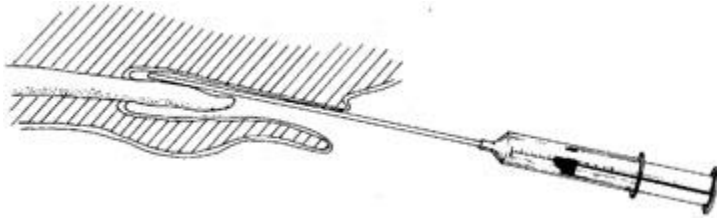
Pullid/pullikud

Tampooniproov prepuutsiuminõrest

- Proovivõtuvahendid (väljastavad VTL-i laborid): Veterinaar- ja Toidulaboratoorium
 - Steriilne pika varrega vatitampoon.
 - Steriilne keeratava korgiga katsuti, millesse on lisatud 1-2 ml niisutavat vedelikku (PBS e. puhverdatud peptoonvesi).
- Eesnahaõõnsuse limaskestalt ja sugutilt sugutiluki piirkonnast võetakse PBS-ga niisutatud tampooniga limaskestakaabe (smeegmaproov).
- Pärast proovi võtmist pannakse tampoon koheselt katsutisse PBS-i sisse.
- Tampooni vars lõigatakse lühikeseks, katsuti suletakse tihedalt korgiga.

Prepuutsiumi loputusproov

- Proovivõtuvahendid:
 - Steriilne seemenduskateeter, mis on kummist või plastist voolikuga ühendatud 20–30 ml süstlaga (hangib proovivõtja).
 - 20–30 ml PBS-i sisaldav keeratava korgiga proovianum (katsuti või proovipurk - küsida laborist), proovi kogumiseks saab kasutada kas sama anumad või antakse laborist sobiv taara loputusvedeliku kogumiseks.
- Seemenduskateeter viiakse eesnahaõõnde (joonis 3).
- Ühe käega suletakse eesnahasuue, viiakse PBS-si eesnahaõõnde ja loputatakse see, loputusvedelikku 4–5 korda süstlasse tõmmates ja eesnahaõõnde tagasi viies.
- Loputusvedelik aspireeritakse tagasi süstlasse ning süstal tühjendatakse proovianumasse, anum suletakse kohe.

Joonis 3. Prepuutsiumi loputusproovi võtmine. (BonDurant, R. H. *Diagnosis, Treatment and Control of Bovine Trichomoniasis*. Compendium on Continuing Education for Veterinarians, 7(3): March 1985, S179-S187)

Uurimiseks ei ole kõlblikud

- Saastunud proovid
- Kuivad ilma niisutava vedelikuta tampoonid
- Proovid, mille uurimist ei saa alustada **24 tunni jooksul pärast proovide võtmist.**

Proovide pakkimine ja märgistus

- Proov pakitakse lekkekindlalt. Eriti oluline on, et väline pakkematerjal on saastumata ning puhas. Kasutatakse kindlasti mitut kilekotti.
- Iga pakend märgistatakse loetavalt.

Proovide laborisse saatmine ja säilitamine

- Kuna *Campylobacter fetus* ja *Tritrichomonas foetus* on väga tundlikud õhuhapniku ja temperatuuri kõikumiste suhtes, tuleb proovid toimetada laboratooriumisse võimalikult lühikese aja jooksul.
- Proovianumaid hoitakse püstises asendis, päevavalguse eest kaitstuna, jahutatakse külmikutemperatuurini. Temperatuur peab jääma 5°C - 8°C vahele.

Kaaskiri ja laboratooriumi teavitamine

- Proovide võtja informeerib laborit proovide saatmisest ja eeldatavast laborisse jõudmise ajast.
- Koos proovidega saadetakse laborisse korrektselt täidetud ja piisavalt infot sisaldav kaaskiri, mille leiab VTL-i kodulehelt [tellimuste vormid](#) alt.
Oluline on märkida kaaskirjale proovi võtmise täpne kuupäev ja kellaaeg.

ANALÜÜSIDE TEOSTAMISE AEG

Bakterioloogiline uuring: kuni 7 tööpäeva

ANALÜÜSIMEETODID

Bakterioloogiline uuring: tekitaja isoleerimine ja identifitseerimine

TÄIENDAV INFO JA KONTAKTID

- Bakterioloogia-patoloogia osakond. Info telefonil 738 6120

Koostatud: Triin Tedersoo

Koostanud: 09.12.2019